226 CORTESIUS (Alexander).

Oratio habita in aede Divi Petri in Epiphania, 1483.

Black Letter, 33 *long lines to a full page. Capital spaces; spaces left for Greek.*

4to. *Vellum.*

(Rome, Stephan Plannck, after 25th January, 1483.)

Hain *5773. Proctor 3635. Pellechet 4006. British Museum Catalogue, Vol. IV, p. 82.
¶ *Only one copy in U.S.A. (according to Census).*

Sixto·iiii·pon.max·Alexander Cortesius·

Abui orotionem Sixte.iiij·Pon·Max·his diebus corã tuorũ·R·Car· Senatu in solenni Epiphanię celebritate Quam quidem quoniã crebrę amicorũ efflagitationes cogebant vt traderem librarijs imprimendã: Nolui quicq̃ moliri prius q̃ tuę sedis apostolicę numen quod orbi terrarũ pręsidet inuocarem Quo certe nihil maius in rebus humanis inueniri potest: A quo benefacta omnia mortaliũ demanant: Cui quicquid fit laude dignũ referri debet semper acceptum Sanctitati tuę iccirco has meas primitias: vt in poetica olim cum tuas res gestas celebrarem: ita nunc in oratoria vltra offero et dedico· Neq̃ tamen hoc scribo quod existimem a.S·T·quę imensis humani generis gubernandi curis occupatur id legendum fore: Cum iampridem non meruerit mea vox dum perorarem ad sacratissimas aures peruenire· Sed feci vt siquando huius rei seriem quõcunq̃ intellexeris benedicat mihi dextera tua:qua certe neq̃ diuinius neq̃ cęlestius quicq̃ haberi decet·Deus te seruet Princeps clementis· Sapientię tuę ac pietati fęliciter dignitati opti·et max·fęlicer·

Alex. Cortesij oratio: quã habuit in ęde diui Petri frequẽti·R.Car.Senatu.viij·idus ianuarij:in Epiphania·

Vidimus stellam eius in oriente etc·

Vę ceteros· P·Ampliss· ad hoc dicendi munus suscipiendum: solent adhortari:ea me his temporibus maxime deterrent:vel qđ illis qui ante huiuscemodi orationes in hoc ordine habuere:quantũ mihi annis:ingenio:doctrina:pręstitere tanto fiducia maior ad dicendũ fuit: vel quod eo formidolosius est dicere. Quo multo Illustriss·clariss·sapientiss·auditores adsunt:Quorũ etiam ora oculosq̃ intueri sanctũ est ac religiosum: Ita·P·A·vestra hęc presentia:loci maiestas:pontificiũ:con-

ſeſſus: reliquorum frequentia et expectatio: que omnia alacritatē quandā audiendi preſe ferre magno ſilentio videntur meis viri/bus diffidentem animum ſenſuſq; et pectus horrore quodam perterrefaciunt atq; perturbant. Varū enim vero tametſi conſpectus veſter ſanctiſſimus locus anguſtiſſimus: ſtatus huius orationis eminentiſſimus ſapientiſſimorum virorum preclara ingenia exerceret: ne dum ipſe qui neq; etate neq; induſtria valeo tantū pon/deris ſuſtinerem: tamē ea me ſpes erigit atq; extollit quod confi/do vos pro veſtra incredibili inauditaq; humanitate. etiā ſi ſapientiss. veſtris aurib⁹. non ſatiſfecero indolem hanc voluntatēq; in re tam ardua probaturos reliqua vero imbecillitati mee cōdonaturos Quod ſi nulla alia ratione in tanta formidine refici re/crearíq; poteram nonne ad decus hoc aditu laudis excitari inflā mariq; debueram? cum propoſita his ſtudiis premia viderem nō ea tantū que vos abundātiſſime virtutibus conferre ſemper conſueuiſtis. Verum etiā beatitudinis future imortalia illa atq; eterna Que cum animaduerterē oblatam ſubito mihi eam dicendi ma/teriā cognoui qua nihil vberius: nihil excellentius nihil admirabilius inuenit: Etenī de Epiphania hoc eſt de apparitione dñi dicturus ſum. Qua qd poteſt eſſe amplius quam cum de ſumma puidentia? Quid celeſtius quā cum de aſtris et celo? Quid diuinius quā cum de deo loquit: admonet: docet? In qua re non tam vereor ne nimis multa dixiſſe quā ne potius plura pretermiſiſſe videar: ita qntum fiducie mihi cauſe dignitas tribuit tantū animo detrahit magnitudo. Quid prius memorē. P. B. vnde iniciū ſu/mam q nam tanta cuiuſq; dicendi copia? qd tm̄ ingenij flumen? q tanta vis tantaq; facundia poteſt inueniri que non dicam tractare aut explicare: ſed perſtringere aut delibare tam immenſam chriſtiani numinis amplitudinem poſſit? Quid enī maius poſt ho/minū memoriam fuit: quā cum ex ſiluis rudes: agreſtes: paſtores tum ex diſiunctiss. regionibus reges: ſapientes: Magnos: illos diuinis nuntiis: hos ſyderis ductu tanta terrarum ſpacia emenſos vniuerſi mundi auctorem: nullo parentis dolore editum: in feno

in ſtabulo: in preſepio expoſitum: infantem: hoſpitem nudū: adoratum ſuppliciter veniſſe. Sed qm̄ ſine diuina ope nihil bene poteſt euenire tante materie campum ingreſſuri virginē prius Mariam veluti olim Magi ad genua prouoluti aduengremur. Demū eam deprecemur vt his oculis quibus illos intuebatur nos quoqꝫ aſpicere dignet. poſtremo etiam vt mihi hui⁹ myſterij primordia recenſere conanti libens volenſqꝫ aſſit atqꝫ aſpiret: Ergo per bennem illum miſericordie fontem ſalutatione angelica tacite inuocemus. Aue Maria. ꝛc. Nunc vero cum potentiſſimū orationis mee exorſus illinc merito ꝓuicisci videat: vt de ſtella primū. Tum de magis: demum de muneribus pauca diſſeram: iure mihi in primis video genus ſtelle per tractandum eſſe: In q̄ quidē queſtione preter hec que nos de genere dicturos propoſuimus pleriqꝫ tempus ac locum adiacere: De quibus omnibus dicam q̄ꝫ breuiſſime potero: genus aūt eſt hm̄oi vt neqꝫ de ijs ſtellis que fixe vocant: dici poſſit: neqꝫ de numero inerrantiū exiſtimari. Quaꝝ omniū alie in altiſſimo mūdi vertice ſite: ſummo celo inherent. alie autē certo vagantes errore per ſigna zodiaci ferūtur. Reliquū eſt igitur: vt ex his eam fuiſſe dicamus quas repente in aere naſci compertuꝫ eſt. Motu enim celeſtium corpoꝝ quorū vis calefaciendi attrahendiqꝫ eſt: materiā calidā ꝛ ſiccam eleuari in extremā vſqꝫ aeris regionē: ꝛ ratione ardoris: loci: impet⁹ illoꝝ eam inflammari vertiqꝫ in effigiem ſtelle: reiectis aliorum opinionibus tandem Peripatetici comprobauerūt. Quod ſi rarior fuerit ille vapor: quis neſcit eum celerius diſſolui. exquo plerūqꝫ cadere ſydera videntur. Si vero denſior ſit quis dubitat quin diutius protrahatur ꝛ fiat Cometes. Que tamen neqꝫ longius lxxx. dieb⁹ neqꝫ breui⁹. vij. perdurare annotatū eſt: Cur velocitate continentis paulo qꝫ tardius ob craſſitudinem mouetur: niſi forte eum aliquod aut inſequatur aſtrum aut comitetur. Nam tū demum vnacum aſtro circa terrā ſeſe reuoluente curſu extinguitur diurno: Horum ortus perniti oſus Principibus Sillij teſtimonio habetur.

Crineqꝫ flāmiuero terret fera regna Cometes.
Sanguineum ſpargens ignem: mouet atra rubentes.
Fax celo rapios: ⁊ ſena luce corruſcuntur.
Scintillat ſydus: terriſqꝫ extrema minatur.
Sed quid ad rem? hic me implicat difficultas.
Nam quo me vertam? an ne primum ſyderis huius: naturam cō plectar cum fuerit preter naturam? An aſtronimę regulis euoluā cum hęc ſacra ſint illa profana? An vatum oracula commemorem quorum plena ſunt volumina quod infinitum eſſet? An gentium exemple repetam: cum hęc omnia quę vnqꝫ fuerint miracula exce dant? Quibus illa non modo: ęquare nephas verum etiam con/ ferre impiū eſt: Tutius ergo quędam ſuper Timęo platonis hu inſmodi verba referentem imitabor. Eſt quoqꝫ inquit alia ſancti or hiſtoria quę perhibet ortu ſtellę cuiuſdaꝫ: Non morbos morteſ qꝫ nunciatas: ſed deſcenſum venerabilis dei ab humanā conuer/ ſationis reꝝ mortalium graciam: Quam cum ſuſpexiſſent Chal/ deorum ſapientes viri: ⁊ in conſideratione rerum celeſtium ſatis exercitati queſiſſe dicuntur recentem ortum dei: repertaqꝫ maie/ ſtate puerili veneratos eſſe ⁊ vota tanto deo conuenientia nun/ cupaſſe: Non ergo illi viderūt? vt apud Lucanū.
Ardentemqꝫ polum flammis celoqꝫ volantes: Obliquas per ina ne faces crinēqꝫ timendi. Syderis ⁊ terris mutātēꝫ regna Come tem: Nec viderunt Claudiani illud Auguriū qualis facturus ini quū: Preces ſanguineo delabitur igne Cometes: Prodigale ru/ bēs non illum nauita tuto: Non impune vident populi ſed crine minaci: Nunciat aut ratibus ventos aut vrbibus hoſtes. Et pro fecto ſic eſt. Cedo fuerit angelus domini: fuerit ſpirituſſanctus: fuerit vnum ex ſupernis illis aſtris: fuerit tum primum ab opifi/ ce reꝝ factum: Non ceratias qualem vidit Grecia cum ad Sala/ mina pugnaret: Non Typon quem vti diruꝫ Aegiptij abominā tur. Non crinita qꝫ Ceſar Auguſtus patris animā falſo exiſtima ri voluit: Non Pogonias: Non Xypias: Non Hyppeus ⁊ ne ſin/ gula enumerē nihil hoꝝ oſtentoꝝ fuit: Nouus ſaluator venerat:

Noua lex firmanda erat: Nouum ſydus terris effulſit. De gene/
re vt opinor ſatis diximus. Nunc vero tempus ac locũ perſcrute/
mur: de quo dubitaſſe pleroſq intelligo. Quippe alij biẽnio ante
natalem dñi alij vt primum in lucem prodijt lux ęterna ortum ſy
dus ſuſpicantur: Diuis Auguſtino et Chryſoſtomo difficile viſuz
eſt tam longum iter: tam breui tempore fuiſſe confectũ. Quorum
quidem auctoritati facile cęderem niſi et ſeipm idem Auguſtinus
mox emendaſſet et aliorum mihi ſententia pręſtabilior videretur.
Nam de loco quid dicam? In iudęa non nulli principio ſtellã ma
gis oblatam putauerunt. Pars a Perſide vſq contemplantibus
affulſiſſe confirmant. Quos ego ſi liceret redarguerem et nimię
curioſitatis accuſarem. Quid enim iuuat in minori negocio rati
onem quęrere: cum eam in maiori contennas? Quaſi vero nõ dif
ficilius fuerit angelos dei conuocaſſe paſtores. De quo tñ nihil am
bigitur. Aut non idem ſit veniſſe eos etiam ſi inter illud biennio
confecerint ac ſi tredecim dierum ſpacio peruenerint. Dummodo
conſtet veniſſe non ne eundem aſſecuta fuit effectum noui ſyde
ris claritudo? Cęterum nos ſommorum virorum controuerſiam in
medio relinquamus et iam veniamus ad Magos: Fuiſſe magos
perſarum ſacerdotes proculdubio inter omnes ſcriptores conue/
nit. Qui duabus his artibus ſapientia et pietate facile rel qs mor
talibus antecellerent. Quarum altera futura diuinare: altera p/
pitias ſibi deorum mentes conciliare putarent. Illud itaq inge/
nij: hoc virtutis opus habebatur. Nos igitur ingenij prius glori/
am exequamur. Quę enim litterę? Qui auditores? Quę hiſtorię
eorum ſcientiam non celebrarunt? Jam vero quis ignorat illoruz
diſciplinas nullis intercedẽtibus commentarijs per tot milia an
norum prope miraculo perduraſſe? Teſtes ſunt noſtrorum locu/
pletiſſimi Magnus Leo et Diuus Gregorius qui prudẽtiſſimos
illos ac ſapientiſſimos frequenter appellant. Teſtis Ariſtoteles
Stagyrites philoſophorum princeps qui in libro Quez magicon
inſcripſit Aegyptijs Magos ait eſſe antiquiores qui primi philo
ophiam inuenerunt: auctore zoroaſte. Teſtis Martius Tullius

eloquentię decus· Et in perſis inquit diuinant Magi qui con/
gregantur in fano inter ſe commentandi et colloquendi cauſa·
Nec quiſquā Rex perſarum poteſt eſſe qui non ante Magorum
diſciplinam ſcientiamqꝫ perceperit: Teſtis Plinius hyſtorie in
primis grauis auctor· Pythagoram: Empedoclem: Democri/
tum: Platonem ad hanc diſcendam exilijs verius quam peregrina/
tionib9 ſuſceptis nauigaſſe: hanc reuerſos prędicaſſe: hanc in ar
chanis habuiſſe· Teſtis iterum Marcus Tullius Qua nocte in
quit templum Epheſię. Dianę deflagrauit eadem conſtat ex O/
lympiade natum eſſe Alexandrum atqꝫ vbi lucere cępiſſet clami/
taſſe Magos peſtem ac perniciem Aſię proxim: nocte natam. Te
ſtis herodotus Alycarnaſeus quod Aſtyagi primum poſtea Cy
ro ſomnia illa celeberrima fidiſſime interpretati ſunt: Et cum al/
ter ex ſorore vitem procreatam vidiſſet in ſomnijs quę ramis Aſi
am obumbraret· Alter tres ſoles apprehendere conanti ſibi e ma/
nibus effugiſſe illi ex ea qui totius Aſię potiretur naſciturum hu
ic triginta annos regnaturum quod vtrumqꝫ euenit veriſſime
prędixerunt· Teſtes omnium gentium linguę omnium monu/
menta populorum artem illam quam ab inuentoribus Magitaz
vulgus appellat natam primum ex medicina ⁊ mathematicis ſu/
perſtitionum viribus aluiſſe ac deſideratiſſimis hominibus
pollicitis eam adoleuiſſe. Quę quidem omnia ſumma fuiſſe in
his rerum peritiam liquido demonſtrant· Quo circa iam virtu/
tes reliquas perſequamur atqꝫ imprimis auſpicaciſſimum diui
Hieronymi pręconium afferamus qui illorum abſtinentiam ex
Ebuli hyſtorijs acceptam his verbis illuſtrat· Tria enim gene/
ra Magorum apud Perſas fuiſſe commemorat: quorum primos
qui ſunt doctiſſimi atqꝫ eloquentiſſimi excepta farina ⁊ olere ni/
hil aliud ſolitos in cibo ſumere· At laertium Diogenem: Diodo/
rum Siculum: et Ptolomęum in extremum collocaui quon iam
nulli eorum quos legerim de Magorum moribus ac diſcipl inis
copioſius diſſeruere. Qui nec Indorum Gymnoſophiſtis: Nec

Judeorum Eſſeis: Nec Gallorum Druidis: Nec Aſſyriorum Chaldeis: Nec Aegyptiorum ſacerdotibus Magos perſaruz vel ſcientia rerum: vel vite integritate: vel cultu religionis vel ora/culis precinendis inferiores vllo modo exiſtimant: Immo vero et fuiſſe auctores ſapientie affirmant et vota et ſacra dijs facere conſueniſſe veluti ſoli ab his exaudirentur. Diuinationem exer/cere: ſtatuas redarguere: Delubra non fabricare quod ignora/rent effigiem dei. Quin etiam cum frequenter inciderim in di/ſceptationē de Aſtronomię inuentoribus. Cum nonnulli Aegy/ptios vaſis greis atq; horoſcopis ſumma induſtria deprehendiſ/ſe eam contendant. Alij Babilonios qui propter vaſtam planiti/em aſſiduo patentis cęli aſpectu motus traiectioneſq; ſtellarum contemplarentur: alij eos qui in Caucaſo ſigna circuli obſerua/uerint quod primi eorum curſus perſecuti ſint. Pars athlantem Lybicum principem huius artis extollant. Quidam Hyppar/chum conſumatorem dicant: qui in ſexcentos annos ſtellarum ambitus atq; diſcurſus quaſi naturę cōſcius poſteritati mandaſ/ſe memoratur. Complures tamen me reperiſſe memini qui vel in primis Magorum ſtudijs deferant palmam quod hij iuſticia et religione que deo gratiſſima creduntur inter mortales preſta/rent totius mundi noticiam veluti diuis inſtituti alloquijs ha/buiſſent. Quod ſi Thaletem Milleſium defectionem ſolis pri/mum Aſtyage regnante prediriſſe legimus. Si. P. Nigidium ac/cepta hora Octauiani partus dominum terrarum orbi natum af firmaſſe audiuimus. Si. Anaximandrum monitus prius lacede monios vt ex vrbe ruitura exireut ab interitu liberaſſe accepi/mus. Quid mirum Magos ſyderum contemplationi ſemper in/tentos tantum myſterium preuidiſſe? Ruinam aſię ex incendio templi preſagiere: humani generis ſalutem ex ſideris nouitate non preſagient? Regem mortalem ex vitis amplitudine vatici/nati ſunt: Regē ęternum ex clariſſimo iubare non vaticinabunt?

Cyri ⁊ Alexandri caduca imperia predixere Jeſu chriſti regnum ſempiternum non predicent! Equidem eos committere magnuȝ piaculum reor qui audent cogitare deum omnipotentem in ortu principium terrenorum ſigna quędam plerumq̧ miſiſſe: ⁊ qui ea interpretarentur multis ſenſum inſpiraſſe. Tum vero cum vnigenitum filium naſci hominez iuſſit portenta e cęlo tam clara dediſſe: ⁊ neminē qui ea intelligeret inueniri potuiſſe. Qua re magos: ſeu peritia aſtrorum miraculum admiratos. Seu a Balaam quondam oraculis monitos: ſiue etiam quod ſanctius extimatur qui iam dudum a malis demonibus circumuenti vt alium eſſe deum cognoſcerent atq̧ vulgarent: dei inſtinctu conuocatos veritatis eſſe arbitror regios illos ac ſapiētes pietatis caſtos atq̧ integerrimos ęſtimare. Que quoniam ſimul a religionis noſtrę magnis aſſertoribus defenſata: ſimul a primis illis ſacrę legis conditoribus approbata pie ac ſincere credimus iam conſulto prętermittam. Video in me omnium oculos coniectos quaſi ſuo loco expectantium vt antiquas fati queſtiones attingam et Priſcillianę hereſis commenta peruertaȝ: quę hanc ſtellam fuiſſe fatum domini impudentiſſime aſſeuerabat. Itaq̧ reprehendenda eſt illorum impietas cum iam probatum ſit hominis vitaȝ nō ſubijci vſqueq̄taq̧ curſibus ſyderum: ⁊ gemellos eodem puncto temporis natos diuerſa vſos fortuna compertum ſit: ⁊ apud Perſas Itemq̧ apud Gallos ⁊ nunc quoq̧ in Hiſpania regna per ſucceſſiones tradi ⁊ cum vna priuati ⁊ ſerui cum regijs filijs naſcantur hos in regno: illos in ſeruitute vitam agere. Prouidentiam vero eſſe in ſupernę mentis firmitate fatendum eſt. Nam quod verti omnia turbato ordine ſępe arbitramur noſtri iudicij cenſendus eſt error non primę illius cauſe que mutari non poteſt atq̧ bonum omne quod eſt facit ⁊ creat. Quod ſi prouidentia eſt ſumma ratio quę cūcta diſponit: eſſe etiam fatum oportet inherenteȝ rebus mobilibus diſpoſitionem: vt veluti ad intelligentiam: ratiocinnatio: ad id quod eſt: id quod gignitur: ad ęternitatem: tempus ad punctum medium circulus: Ita ſit fati ſeries mobi-

lis:ad prudentię ſtabilem ſimplitatem: Quam veteres cathenaꝫ
auream circum ſeſe reuoluentem nominauere·Sed pleriqꝫ eorum
qui fatum eſſe concedunt liberum voluntatis arbitrium tollunt
quaſi alterum alteri obſtet: et profecto falluntur. Nam porro in/
quit Auguſtinus: ſi deus prę́ſciuit quod futurum eſſet in noſtra
voluntate non vtiqꝫ nihil ſed aliquid futurum eſſe prę́ſciuit: Er
go ⁊ illo prę́ſciente aliquid eſt in noſtra voluntate·At enim ſi ani
ma noſtra intellectiua primi intelligibilis natnram repreſentat
certe quod a deo proficiſcitur fati nexibus non coherceretur:
Namqꝫ orbis ſeſe circum cardinem vertens quanto propinquior
eſt tanto illius naturę magis eſt particeps ⁊ minoribus fati vin/
culis implicat̃:Qđ ſi quoquo modo illi coniungat̃ pęnitus liber
atqꝫ ſolutus eſt· Imprudentius progreſſus ſum in has quęſtio/
nis anguſtias vobis preſertim audientibus· Patres·A· qui om/
nia hęc non ſolum didiciſtis exactiſſime: verum etiam ęloquen/
tiſſime docere potuiſtis· Quorum innumerabiles virtutes cum
hac perpetua fęlicitate coniunctę faciunt neſcio quid conſuma/
tum atqꝫ perfectum vt non minor ſit eorum qui vobis parent in
exequendo quam veſtra qui imperatis in iubendo voluptas·
Sed profecto melius eſt immortales veſtras laudes tacite vene/
rantes ſilentio preterire:vt fit in ſacris q̃ꝫ verbo temere violare.
Itaqꝫ ad propoſitum reuertamur·Venere Hieroſolymam Magi
qđ vbi primū intellexit:herodes blāditijs vt adorato eos intellexit
puero ad ſe rediret·O clemētiā inauditā· O ſęuitiā intollerādā·
O leuiſſimi hoīs vanitatē:Tu naſcenti xpo inſidiaris?Tu mor
tem immortalitati cogitas?Tu diuinum ordinem dolis peruer/
tere contendis:abiere illi:non reuertuntur· Quid furis? Quid
ſeuis in pueros innocentes:vt ne tuo quidem ſanguini parcas?
Quid fruſtra inſontes trucidas?An ignoras quot in terra occi/
dis tot in cęlo renaſci? Sed diu me ambiguum diſtrahit· Que
nam maior fuerit clementia an Herodis qui diuina turbare au/
deret: an Phariſęorum qui quid ſcirent alios docerent ipſi face/
re negligerent· Idumęus ille Inquilinus iudaicorum expers ſal

crorum per vim imperium arripuerat· Nondum regni munimenta firmarat· Reliquias omnes regię ſtirpis extiguere agitantē minima ſuſpicio deterrebat· Poſtremo illum diuinitus eo veſanię ꝑgreſſum reor vt inſigne nefarię atrocitatis facinus patraret: quo per vniuerſum terrarum orbem inauditi fama flagitij vulgaretur: ⁊ iam tum ſuaue ſalutis ignarum genus humanum liberatoris ſui acceſſum quocunqꝫ modo pręſentiret· Id eũquam late patuerit hinc licet eſtimare quod Octauium conſtat dixiſſe per iocum malle ſe Herodis porcum eſſe q̄ꝫ filium. Multa ergo Tyrannum excuſent ſiquis damnato venie locus eſſet· At vobis iudei quę tāta caligo: quę tenebrę? quis ſtupor mentes occupauit· Didiciſtis a parentibus veſtris ventuꝝ dei filium cum regnũ veſtrum ade xteros tranſferretur: tranſlatũ erat: cur non crediſtis? Patres veſtri Bethleem patriā futuri verbi precinuerunt vos docuiſtis venerat verbum: cur non credidiſtis: Barbari legum veſtraꝝ inſcij a vobis naſcentis dei locum queſiere: vos demonſtraſtis: illi adorarunt: vos non adoraſtis· Si hęc Barbari quę vos contēnebatis fecerunt: Cur non credidiſtis? Sint ſane hęc obſcuriora: Si illa non perſuadent vt obmittam Abraham: Moyſen: Jacob: reliquoſqꝫ originis veſtrę auctores totiens id vaticinatos· Quid clarius dici poteſt q̄ꝫ a Dauid magnificentiſſimo vatuꝫ? Miſit verbum ſuũ ⁊ ſanauit eos ⁊ liberauit eos de corruptionibus eorum· Quid proprius q̄ꝫ ab Hyſaia? Spiritus domini ſuper me propter quod vnxit me euangelizare pauperibus miſit me prędicare captiuis indulgentiam: ⁊ cęcis lucem· Multa me preterire loci huius ratio cogit· Sed quem per deum immortalem hęc oracula non ꝑmouerent ſtatuas: ſaxa: excitarent: Hebrei mortalium pertinatiſſimi nondum etiam conuertimini? Quouſqꝫ tandem in iſta ꝑfidia verſabimini Semper ne proterui ⁊ obſtinati: Semper ne cōtumaces perdurabitis: Quin exurgitis ⁊ capeſcite ritum chriſtianum: Aſpice reges commemorabili pietate qui tuguriuꝫ ingreſſi humili ceſpite circumſeptum in medio bouis ⁊ aſelli puerum rubentem palpitantemqꝫ comperiunt humi iacentem: Iuxta virgũ

culam torulo paleę inſtratum tenerum corpus vilipanno inuol/
uentem: atq̧ anhelitu pecoꝛuꝫ recentis fętus tremulos arctus fo
uentem: O prędicandam Magoꝛum fidem! nondum viderant
ꝛ crędebant: viderunt ꝛ adoꝛarunt. O perfectam diuinitatis no/
ticiam: En infantem: En caſulam: En puęrperium: ꝛ tamen pꝛo
ſtrati pꝛecabantur: in carne verbuꝫ: in infantia ſapientiam: in in
firmitate virtutem: in hominis veritate: dominū maieſtatis. op/
tulerunt pręterea dona Thus deo. Aurum regi. Mirrham vero
homini: vt nos illos partiꝫ in vna perſona humanitatē diuinita
teq̧ coniunctam coluiſſe: partim myſterium trinitatis cognouiſ
ſe iudicaremus. Magna mihi copia ſuppetit memoꝛandi q̄ mul
ta ſuper hijs ſcriptoꝛes cōmentati ſint: niſi de curſu iam ſpatio tē
pus ad metaꝫ maturandū admoneret. Maioꝛes nuſtri. p. A. hu/
iuſmodi conciones in ſolennibus feſtis habendas inſtituere vt
memoꝛia rerum a ſaluatoꝛe noſtro geſtaꝝ quidam igniculi gene/
roſis animis ſuſcitarentur: quibus accenſi: aut illius facta quan
tum poſſent imitari arderent: aut ſaltem pꝛeceptis eius parere in
ſueſcerent: Itaq̧ in hac celebꝛitate humilitas maxime laudatur
quam inicio oꝛtus ſui imitandaꝫ nobis pꝛopoſuit chꝛiſtus. Quā
quidem ita demum aſſequemur cum ipſi nobiſcuꝫ reputabimus
nos ad deum cognoſcendum nequaq̄ pares eſſe. Sic enim
ſtella ſupernę lucis coꝛ liberum illuſtrabit: ꝛ ab his quę coꝛpoꝛeis
oculis cernuntur abſtractum lumine intelligentię perſundet:
tum pꝛo auro theſaurum coꝛdis offeremus: ſi coꝛam illo diuinę
ſapientię fulgoꝛe reſplendebimus. Thus autem ſi vanas cogita/
tiones aſſiduis pręcibus in ara pectoꝛis incendemus. Et Mir/
rham poſtremo ſi carnis luxum incoꝛruptę mentis mundicia at/
q̧ abſtinētia extinguem⁹. Cū timoꝛe: igit̄ ꝛ trēoꝛe vt monet apl's
noſtram ſalutem operemur. Matrem virtutum omnium charita
tem domini: erga nos: erga pꝛoximum imitemur. Spem magoꝝ
in colendo ſincere puerū: in adoꝛandis firmiter ſacramentis. Fi/
dem eoꝛum incredendo ſtellę radijs in obſeruandis eccleſie man

datis habeamus· Prudentiaꝫ ad euitandas Herodis hoc eſt dia
boli fallacias : fortitudinem ad tollerandos longi itineris· ideſt
vitę preſentis labores preſtemus: ad nos enim potiſſimuꝫ huius
archana myſterij pertinent· hoc die conuocati fuimus ad ſaluteꝫ
hoc die per legatos a deo veniam impetrauimus: hic dies primū
perdite quondam mortalitati fauſtus ac felix illuxit· Uidete ergo
hodierna luce quantum ęris alieni cum deo contraximus: conſi/
derate quantum ei debeamus qui fecit nos teſte apoſtolo in par
teꝫ ſortis ſanctoꝝ in lumine qui eripuit nos de poteſtate tenebra
rū ⁊ tranſtulit in regnū filij dilectionis ſuę canente Hyſaia Gen
tium populus qui ſedebat in tenebris vidit lucem magnaꝫ ⁊ qui
habitabat in regione vmbrę ortis lux orta eſt eis· Plato quē phi
diuinum appellauere cum loqui eſſet animatus:
quod ſit dicere non eſt auſus hoc ſolum de eo ſciens quod ſciri q̄
le ſit ab homine non pꝯſſit· nos vero quibus cognoſcendi dei ve/
ri grāꝫ fecit xp̄s verus deus nonne excitamur: vbi inter mortales
hominem deum nobiſcum vixiſſe intelligimus nonne expergiſci
mur? vbi eundem propter nos acerbam mortem obijſſe animad/
uertimus: nonne ab iniurie licentia· ⁊ maleficio noſmetipſos vē
dicamus? Quo magis annitendū eſt vt nos tales p̄ſtemus qua
les eos eſſe decet qui non vmbra: ⁊ tenebris ſed ſplendore tā clari
ſyderis ad celeſtem glorąm excitantur· Sed cum iam ſingula vt
potui pertractarim: reliquū mihi videtur tanti faſtigij maieſtatē
orare atq; obteſtari vt ſi quid perperam dixi aut lectiſſimis vr̄is
auribus grauior fui vel cōmuni hominū infirmitati condonetis
vel ętati huic meę veniam detis· Sic. P· A· (quos honoris ac ve
neratiōis gracia frequenter appello) ſic inquā ille: qui has aras
hunc cetum: hanc ędem aliaꝝ omniū caput ⁊ decus aſpicit: ſeruat
fouet: Beatiſs. Pontificem Sixtū litteraꝝ ac ſapientię lumen: pa
cis ⁊ quietis fundatorem: ⁊ deniq; virtutum omniū numen ⁊ ſy/
dus: veſtrūq; hunc ſacratiſſimū ſenatum in hac vita augeat ⁊ for
tunet in altera ęternitatem merentibus largiatur· Qui viuit et
regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen·

Alex: Cort· Epiſcopo· Signin· S·

Queſiui frequenter Signin· mi. quid nam diutius ageres apud Hernicos tuos: ꝛ cum hactenus ignorarim nunc primum intellexi te ruſticari: vel potius ruſticum fieri: Veniſti ne ad periclitantem? iuuiſtine? aut ſubleuaſti quicꝗ? Preſertim cum Tyronem me eſſe nemo melius ſciret quam tu: te exclamabam: te deſiderabam: res tamen ſine te acta eſt: ꝛ ſi egrius ꝗ putaram· Nam vbi primū ſuggeſtum conſcendi: atꝗ oculos circūtuli: mihi crede Ceſarem ſum oblitus· Sed coram hec melius· Mitto interim oratiunculam quam cum legeris velim ne parcas
memineris tamen quid libri carent ſpiritu illo propter quem maiora eadem illa cum aguntur: quam cum leguntur videri ſolent: vt tuus Cicero ait: Poſcunt hanc plurimi ꝛ ii quibus negare nequeo: fac tua cura mi Signin· ne prodeat ita incumpta· Emenda quicquid offendes· Eſto Ariſtarchus· Scis· n· quantū tibi deferam: ꝛ quanti te facerem niſi eſſes Pompenianus: diuerterem ad Salinas niſi tempus vrgeret Petiiſti vt ſcriberem qui valeret R· Car· Neapolitan· princeps noſter virtutum columen: Belle is habet: ꝛ vt ſolet pacem fouet atꝗ illuſtrat: ex quo vt dicere ſolemus Oliuerij nomen ſortitus videtur: ver hec alio loco copioſius nunꝗ· n· ſatis laudari poteſt integritas ſanctitas ſapiētia huius opt. principis quibus ille viaȝ affectat Olympo· Vale ꝛ reſcribe aut potius reuertere· Ex vrbe Id· Ian·

M· L· Pont· Signin· Alex· Cort· S·

¶ Orationem tuam Alexander legi tam accurate ꝗ auide· Nam eam ꝛ tota illa die qua eam accepi expetiui ꝛ proxima nocte ante ꝗ eam acciperem per quietem ꝛ in ſomnia quaſi a phaſmate quodam ꝛ ab imaginibus tuis perorantibus videre mihi viſus eram Ecce tibi o numen Sequenti die tabellarius tuus cum epiſtola ꝛ oratione ſuſtuli manus ꝛ ad comites cōuerſus

expoſui in ſomnia quę mane bis eiſdem in ientatione narrauerã ⁊ in cęna ariolatus ſum. Hęc ſcribo ad ſignificandam orationis tuę efficatiam ac plane diuinitatem. De ea autem quid ſentiam quid attinet ſcribere: Ego te noui ⁊ tu me tantuꝫ.n. abeſt vt ego te doceam aut erudiã: vt a te potius docẽdus erudienduſq; ſim cum ego iſtud tuum ingenium ⁊ tantam erga te benignitatem admirari ſoleam. Itaq; orationi tue manus admonere non ſuꝫ auſus videbar.n. vulnerarius futurus niſi forte illa ex integra ⁊ nitida mancam mutilamq; reddere voluiſſem. ⁊ tan q̃ꝫ cicatricoſam Omnia mihi probantur maxime actionem videre video: qui et tuę linguę explanationem ⁊ vocem ⁊ latera ⁊ illud os probum vt de Pompeio magno. vſurpatum eſt noui: Sed ignoſce ſi te cum pompeio comparaui volui dicere cęſarem libenter hic erro ⁊ ſępe ha ha he vellem ridere tecum ⁊ iocari per litteras ſed vt ſpero te propediem videro ⁊ totam agemus. ex ſignia hernicoꝝ. viij. kl. Februarij. lxxxiij.

Laus deo.

MORTY
EISEN
文生